

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 486
din 12.11.2012**

Dosar nr.: 249/2012

Petiția nr.: 2789 din data 08.06.2012

Petent: Partida Romilor Pro-Europa

Reclamat: Cotidianul "Evenimentul Zilei"

Obiect: articol de presă. comentarii discriminatorii la adresa etniei rome

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

I.1.1. Partida Romilor Pro-Europa, cu sediul ..

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatelor

I.2.1. Cotidianul "Evenimentul Zilei", cu sediul în ..

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petiția vizează nefiltrarea comentariilor rasiste făcute la articolul "Cearta dintre primarul din Baia Mare și bulibașa a dus la desființarea ""Lagărului țiganilor din Uzina Morții!", publicat pe pagina online a editurii.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

3.2. Prin adresa nr. 3789 din 25.06.2012 a fost citată petenta, prin reprezentant. Prin adresa nr. 3043 din 22.06.2012 a fost citat reclamatul, prin reprezentant. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 17.07.2012. La termen, părțile nu s-au prezentat.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

4.1. Prin plângerea înregistrată cu nr. 2789 din 08.06.2012, petenta arată că în data de 5 iunie 2012, Cotidianul Evenimentul zilei publică articolul "Cearta dintre primarul din Baia Mare și bulibașa a dus la desființarea ""Lagărului țiganilor din Uzina

Morții!”. Astfel, se arată că pe varianta online a cotidianului, apar postate la rubrica comentarii o avalansă de păreri și opinii rasiste și discriminatorii la adresa comunității române din România, ce au menirea de a afecta grav dreptul la demnitatea personală a acestei comunități.

“De fapt acele locuințe oferite pentru colorați cred că sunt o mare invenție și binevenită”. “Mai lăsați-ne naibii în pace cu integrarea socială a romilor. Nimeni pe acest pământ nu poate face nimic cu acești ticăloși, au în gena lor minciuna, furtul, putoarea, necinstea....”. “Cherecheș dacă vei curăța România de țiganivei fi președinte pe viață”. “Bravo primarului ca a luat atitudine în fața acestor dejecții bipede care ne împut societatea de 20 de ani. Păcat că Antonescu nu și-a terminat treaba”.

4.2. Petenta dorește să menționeze că în prezenta speță nu se pune în discuție libertatea presei, respectiv a jurnalistului în domeniul presei scrise, ci obligația pe care trebuie să și-o asume fiecare cotidian, central sau local, în ceea ce privește filtrarea și postarea comentariilor cititorilor, cu privire la aspectele dezbătute în articolul de presă.

4.3. În drept, petenta invocă prevederile art. 2 alin. 5 și 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

4.4. Ca mijloc de probă, petenta depune la dosar copie a articolului și a comentariilor în cauză și linkul la care poate fi accesat probatoriul arătat.

Susținere reclamatului

4.2.1. Reclamatul susține că aceste comentarii sunt simple opinii ale cetățenilor, opinii democratice. De asemenea, nu sunt îndeplinite prevederile art. 2 alin.1 în sensul că nu există o acțiune de deosebire, excludere, restricție sau preferință care să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoștinței, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a drepturilor omului și a drepturilor recunoscute de lege în domeniile prezentate în legislație.

4.2.2. Sistemele de filtrare există, însă sunt setate să identifice termenii injurioși așa cum există în limbajul curent, injurii “consacrate”.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1 **În fapt**, Colegiul reține că fapta de discriminare constă în nefiltrarea și neîndepărtarea comentariilor rasiste.

5.2. **În drept**, analizând faptele reținute în speță, Colegiul director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO), care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „*trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă*”.

5.3. Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000R cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. 137/2000R. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în

mod diferit datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

5.4. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit.

5.5. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

5.6. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate.

5.6. Având în vedere aspectele de mai sus precum și petiția dată, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării trebuie să analizeze în ce măsură comentariile și opiniile postate pe site-ul Cotidianului "Evenimentul zilei" sunt de natură discriminatorie, astfel cum este prevăzut în art. 2 alin.1 al O.G. nr.137/2000 republicată. Comentariile fac trimitere explicită la apartenența etnică a persoanelor ce fac obiectul materialului, în debutul comentariilor devine evident că persoanele vizate sunt *"romii care au fost mutați în uzina morții"*. Ceea ce interesează în acest context, este trimiterea explicită la un anumit grup etnic, în termeni ironici ori satirici, la modul extrem (n.n. *"De fapt acele locuințe oferite pentru colorați cred că sunt o mare invenție și binevenită"*. *"Mai lăsați-ne naibii în pace cu integrarea socială a romilor. Nimeni pe acest pământ nu poate face nimic cu acești ticăloși, au în gena lor minciuna, furtul, putoarea, necinstea...."*. *"Cherecheș dacă vei curăța România de țiganivei fi președinte pe viață"*. *"Bravo primarului ca a luat atitudine în fața acestor dejecții bipede care ne împut societatea de 20 de ani. Păcat că Antonescu nu și-a terminat treaba"*.(...) etc.

5.7. Totodată, din analiza obiectului plângerii deduse soluționării, Colegiul director se raportează și la jurisprudența CEDO pentru a defini limita dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate.

5. 8. Privind libertatea de exprimare, CEDO analizează trei aspecte:

a) legalitatea restrângerii, și anume existența unei baze legale interne, și calitatea normei juridice (legea trebuie să fie accesibilă, precisă și previzibilă în așa fel încât să se înțeleagă restrângerea în mod clar, totodată trebuie să permită estimarea consecințelor faptelor contrare legii);

b) legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de Convenție (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);

c) necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

5.9. În acest sens, CEDO a elaborat un set de principii:

a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale (GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; OTTO-PREMIER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 52 ș.a.);

b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care ofensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilite în mod convingător (GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; OTTO-PREMIER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49 ș. a.)

c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979 ș. a.); astfel, între altele, este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, ofensează alții, profanează sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane (OTTO-PREMIER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 52 ș. a.);

d) toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată (GÜNDÜZ împotriva TURCIEI, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40 ș. a.);

e) art. 17 al Convenției previne ca grupurile totalitare să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile; această prevedere se referă și la activitățile politice (GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979 ș. a.);

f) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al *Convenției* (JERSILD împotriva DANEMARCEI [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35; GÜNDÜZ împotriva TURCIEI, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 41 ș.a.);

g) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (OTTO-PREMIER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50; WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 53; GÜNDÜZ împotriva TURCIEI, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 38 ș. a.);

j) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor (JERSILD împotriva DANEMARCEI [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31 ș. a.); orice formalitate, condiție, restricție sau penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea discriminării trebuie să fie proporțională cu scopul legitim urmărit .

k) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi

fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (CUMPĂNĂ și MAZĂRE împotriva ROMÂNIEI, nr. 33348/96, 17 decembrie 2004, § 115 ș. a.).

5.10. Sintetizând, informațiile publicate pe site-ul Cotidianului Evenimentul Zilei nu pot fi încadrate ca fapte de discriminare în accepțiunea art. 2 alin.1 din O.G. nr. 137/2000 republicată, însă comentariile ce au urmat acestor informații au un caracter discriminatoriu și rasist, care duce la istigarea de ură.

5.11. Colegiul consideră necesară precizarea conform căreia, comentariile de acest nivel sunt foarte periculoase datorită durității acestora (*"Păcat că Antonescu nu și-a terminat treaba...t"*). Nu se poate reține libera exprimare în cuvinte atât de dure precum cele arătate, ci mai degrabă o formă de ură inexplicabilă care nu poate decât să instige și, mai mult, și care pot fi urmate ca exemplu.

Astfel, Colegiul reține că acest model de comentarii trebuie atent urmărite/supravegheate și eliminate, în vederea evitării situațiilor în cauză.

5.12. Având în vedere obligația ziarului de a face tot posibilul evitării postării unor astfel de mesaje, Colegiul recomandă reclamatului instituirea unei metode de a filtra comentariile cititorilor, prin interzicerea unor cuvinte cheie, care ar putea aduce atingerii demnității umane.

5.13. Mai trebuie subliniat și faptul că la aplicarea sancțiunii, deși reclamatul este recidivist, Colegiul director a luat în considerare faptul că achiziționarea unor softuri performante necesare efectuării filtrării ridică probleme de ordin material în sensul în care softurile respective sunt foarte costisitoare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (4) și art. 26 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** pentru ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate constituie acte de discriminare conform art. 2 alin.1 și art. 15 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

2. Sancționarea cotidianului „Evenimentul Zilei”, prin redactor șef, cu avertisment, potrivit art.2 alin.1 și art. 26 alin.1 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

3. Recomandă părții reclamate să manifeste exigență în raport cu modul în care se exercită dreptul la libertatea de exprimare din prisma reputației sau a drepturilor altora, pentru a asigura respectarea demnității personale și a principiului nediscriminării, garantate în România prin Constituție și O.G. nr. 137/2000

4. Clasarea dosarului;

5. Se va răspunde petentei în sensul celor hotărâte;

6. O copie a hotărârii se va transmite părților;

7. O copie a hotărârii se va transmite și Clubului Român de Presă, spre înștiințare, cu rugămintea de a încerca împreună cu membrii acestuia o modalitate de eliminarea a cuvintelor discriminatorii și rasiste la articolele de presă publicate online.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare**, republicată și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS Csaba Ferenc – Membru

BERTZI Theodora – Membru

LAZĂR Maria – Membru

PANFILE Anamaria – Membru

STANCIU Claudia Sorina – Membru

Data redactării 12.12.2012

Redactat și motivat de A. C. F.

A. P.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal de 15 zile, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.